

SÁCH HỒNG

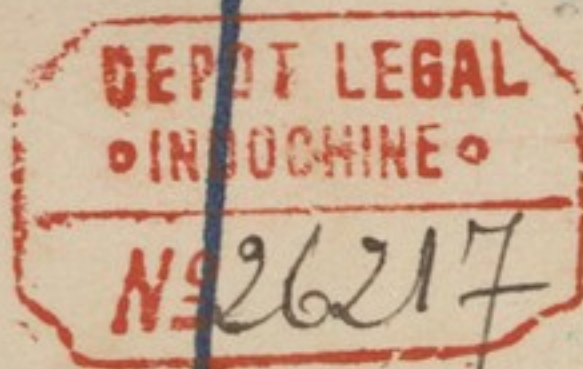
5000 *envelopes*

le 28/10/1960

SỐ 6

Hà Nội

Le Thanh



160 I n d o e n
P i e c e 947

ĐỜI NAY



HAI CHỊ EM



Ồ N G vừa sụt sịt khóc, vừa bảo chị :

— Có phải tôi đánh rách sách của chị dâu, mà chị đánh tôi ? Sao chị ác thế ?

Liên cau có giận, không trả lời. Chị sẵn sỏ bước lại, vung tay toan đánh em cái nữa. Thế nào tay chị gạt ngay vào cái đôn gỗ cao, trên để chiếc độc bình bằng sứ tàu rất quý. Độc bình rơi xuống đất vỡ loảng xoảng. Hồng và cô chị em bạn đang chơi với Liên, ngừng lại sững sốt, nhìn những mảnh sứ vỡ trên mặt đất.

Ông Hàn nghe tiếng động, ở ngoài đi vào phòng, đến chỗ trẻ đang chơi, và đứng ngẩn ra tiếc khi thấy chiếc độc bình vỡ. Ông đưa mắt nhìn lũ trẻ, và hỏi :

— Ai đánh vỡ cái lọ này ?

Hồng và bạn đều lặng yên, chỉ có Liên vội chối :

— Không phải con ạ.

Nhưng trông dáng điệu của Liên, — và nhất là đôi mắt cứ cúi nhìn xuống đất, không dám trông thẳng lên —, ông Hàn biết ngay rằng chính Liên là thủ phạm.

Ông thông thả bảo :

— Chính Liên đã đánh rơi cái độc bình này, thầy biết. Cái độc bình này thầy quý lắm. Nhưng thầy không tiếc nó mấy, thầy chỉ buồn vì con đã nói dối.

— Thưa thầy, tại con đi sang bên này nên đã lỡ tay đụng phải.

— Thế sao con không nói ngay từ trước ? Con nói dối thế có phải đổ tội cho con Hồng và con Dung không ? Không có gì xấu bằng nói dối.

Liên bị mắng, vừa khóc vừa xin lỗi cha, hứa từ rầy trở đi không nói dối nữa. Ông Hàn cảm động, sẵn lòng tha thứ cho Liên. Ông hy vọng rằng việc xảy ra hôm nay sẽ là một bài học hay cho Liên mãi mãi. Chúng ta rồi sẽ biết hy vọng của ông ta có thành không.

Giờ đến lúc phải giới thiệu tất cả các nhân vật của câu chuyện nhỏ này :

Ông Hàn Phúc, một nhà doanh nghiệp giàu có, một năm vài tháng ông ở cái trại Đồng rộng rãi và xinh xắn này trên bờ sông Nhuệ, cách tỉnh Hà-đông không mấy, Ông chỉ có hai cô gái : cô nhớn là Liên, mười bốn tuổi, ngăm ngăm da nâu, và người mảnh giẻ ; em cô là Hồng, mười tuổi, người hồng hào và mũn mũn, tóc bõ xõa đằng sau lưng, mắt đen nhánh. Hai cô mất mẹ từ sớm, có một u già trông nom. U già này ở hầu ông bà Hàn đã lâu năm, giờ cũng như người nhà, và u quý mến hai chị em Liên lắm. Ông Hàn thì bận công việc luôn, không có thì giờ để dạy dỗ hai trẻ. Bởi thế Liên, tính kiêu ngạo và ích kỷ, tự coi mình là hơn cả, và muốn cai quản cả nhà

Hồng thì trái lại thật nhu mì và lễ phép, biết vâng lời.

Hai chị em có một cô bạn cùng chơi là Dung, con gái của người quản trại, bác Phó Cầm. Vợ bác Phó, bác Cầm gái, trước kia ở vú cho bà Hàn; và chính bác đã nuôi và chăm bẵm hai chị em Liên từ lúc nhỏ, và coi như chính con của bác vậy. Dung, con gái bác cũng trạc tuổi Hồng, là một cô bé hiền lành, thùy mị và đáng yêu. Dung mến cả hai chị em Liên. Liên, Hồng và Dung chơi với nhau rất thân. Ba chị em vẫn thường chơi đùa với nhau trong thửa vườn rộng ở trước nhà, cùng chia sẻ các thức đồ chơi và quà bánh. Cảnh xum họp ấy thực là êm thắm nếu Liên không thỉnh thoảng phá đám vì những cơn giận dữ hay hờn mình là con gái lớn của một ông điền chủ giàu có, nhiều lúc tỏ ý khinh bỉ bác Cầm và con bác. Hai mẹ con Dung vẫn lấy làm bất bình về cái thái độ ấy lắm.



LIÊN thường hay gắt gỏng và giận dữ luôn. Hồng thù mị và tử tế với người ăn người làm chừng nào thì Liên đối đãi với họ khinh khỉnh và sắc lấc chừng ấy.

Người u già ở với bà Hàn từ trước, là người rất trung thành và chịn khó. Từ khi bà Hàn mất đi, u già vẫn ở lại trông nom và hầu hạ hai cô bé. U già hết sức chiều chuộng hai chị em Liên, nhưng Liên thì không bao giờ vừa lòng. Thế nào Liên cũng kêu ca, phàn nàn, và luôn luôn gắt mắng u già, không kiêng nề gì một người hơn tuổi. Khi u già giúp Liên vấn tóc — tóc Liên đã dài và rất đẹp —, u thường bị Liên trách mắng một cách vô lý :

— U vấn cho tôi hồng cả thể này. Chỗ thì chặt quá, chỗ thì lỏng quá.

— Không, cô tưởng thế đấy. Tóc cô hôm nay vẫn đẹp lắm. Với lại mọi hôm cô vẫn thích vấn như thế cơ mà. Liên dậm chân, gắt :

— Tôi bảo là u vấn hồng rồi !

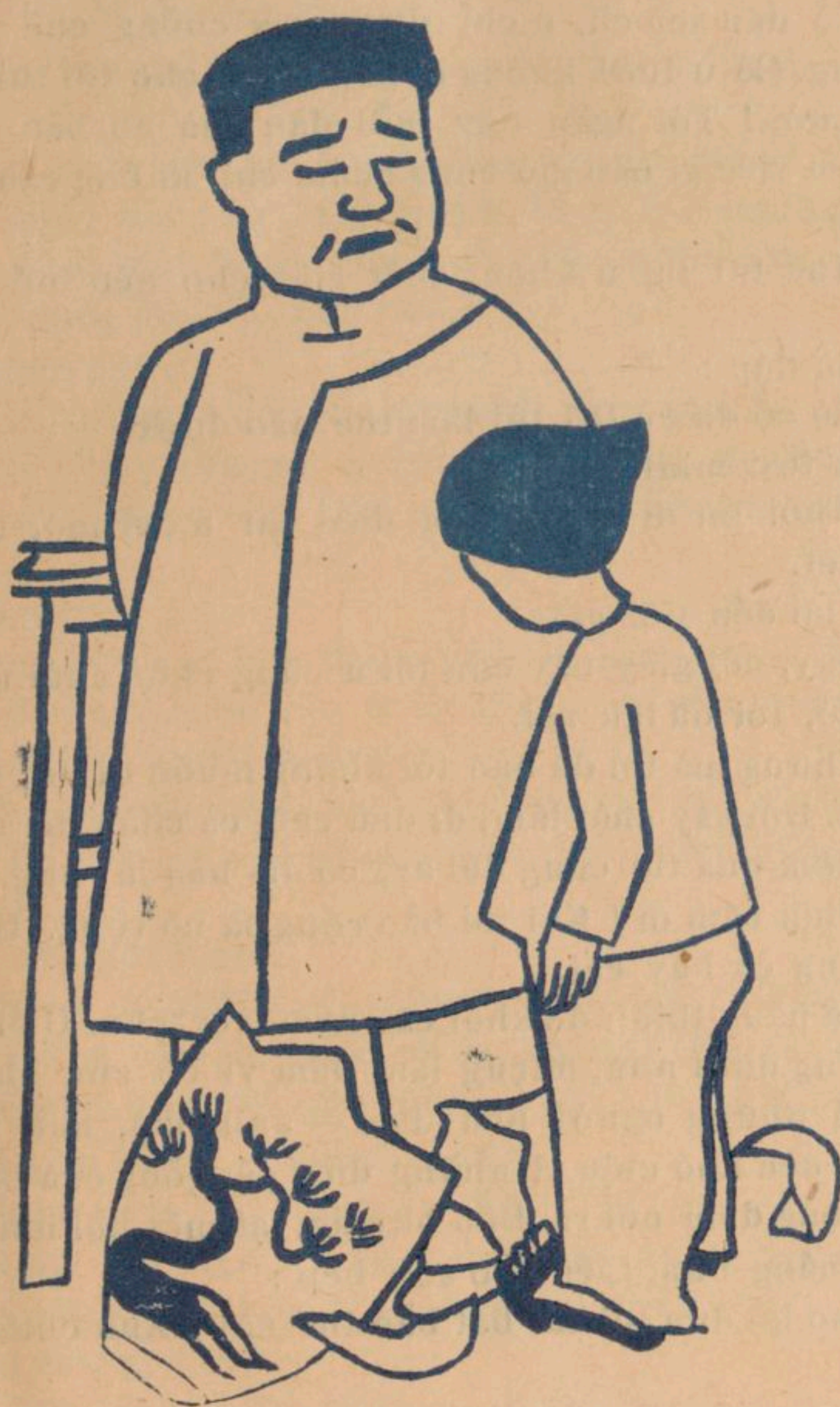
Và cô bĩu môi, khinh bỉ nói :

— Đã vấn hồng lại còn cứt cãi. U thì có biết làm cái gì kia chứ !

Rồi Liên giận dữ vất tung cả danh ghim và độn tóc. U già lại phải lẳng lẳng bắt đầu vấn lại.

Một lần khác, lại đến cái áo giặc không được như ý Liên.

— Áo của tôi u giặt sao còn bần thế này ? Hãy còn nguyên cả vết dất sét đây này.



HAI CHỊ EM

6

— Không, tôi giặt kỹ lắm đấy cô ạ. Sát sà-phòng hai lượt và dũ hai ba lần nước mới được thế. Áo cô đã cũ thì trắng thế nào như mới được.

— Cũ đâu mà cũ, u chỉ được cái chống chế là không ai bằng. Có u lười không chịu giặt kỹ cho tôi thì có.

— Lười ! Tôi ngần này tuổi đầu mà cô bảo tôi lười. Tôi làm việc gì bao giờ cũng chăm chỉ, không cầu thả bao giờ cả.

— Thế thì tại u không biết giặt cho nên nó bẩn thế này.

U già đáp :

— Áo cô đã cũ thì tôi làm thế nào được.

Liên tức mình, quát :

— Thôi im đi ! Nói một điều thì u cãi một điều, tôi rất ghét.

Rồi lại đến đôi giày.

— Đây, đôi giày này của tôi u cũng chưa chùi nữa.

— Có, tôi đã lau rồi.

— Nhưng mà tôi đã bảo tôi không muốn đi đôi này nữa cơ mà. Đôi này chật lắm, đi đau chết cả chân thế này này.

— Hôm qua thì cũng đôi ấy, cô lại bảo là rộng quá.

— Thôi câm đi ! Khi tôi bảo rộng là nó rộng. U biết gì mà cũng cứ hay cãi.

U già nặng thình để khỏi cãi nhau với chủ. U đứng dậy đi xuống dưới nhà, miệng lầm bầm vì cô chủ khó tính. Tất cả những người nhà khác — anh bếp, anh xe, anh nhỏ — đều khó chịu vì những điều gắt gỏng của Liên, tuy họ không dám nói ra. Đến bữa ăn, lại một hồi những câu chửi mắng nữa. Liên bảo anh bếp :

— Sao lại đưa tôi cái bát bẩn thế này ? Anh chưa lau kỹ à ?

— Thưa cô, đây cái bát khác ạ.

— Này, đôi đũa sao lại chiếc dài chiếc ngắn thế này
Có thay cho tôi đôi khác không ?

— Cô để tôi lấy đôi khác.

— Hừ, bây giờ đũa lại ướt mới rửa thế này, ai cầm
được !

Những cách cư xử ấy, những lời gắt mắng vô lý và
không công bằng ấy làm phiền lòng các người ở. Họ
không chịu mãi được. Một buổi tối, sau bữa ăn, họ họp
nhau ở dưới bếp để định liệu.

Anh bếp nói :

— Tôi không muốn ở đây nữa. Ông nhà là người tử
tế và có bụng thương người, nhưng ông đi vắng luôn,
chẳng mấy khi có nhà. Còn cô Liên thì không sao chịu nổi
được.

U-già nói.

— Thật là cô bé lắm điều. Chả có làm cái gì là cô ta
cho là được cả. Lúc nào cô ta cũng cầu nhàu cầu nhàu.

Anh nhỏ cũng nói chen vào :

— Chả bù với có Hồng, thùy my và nết na biết bao
nhiều. Cô chả gặt gồng bao giờ cả. Với ai cô cũng dễ dãi
đáng yêu.

Anh bếp kết luận :

— Chúng ta phải thưa chuyện với ông chủ mới được
để xem ông có bảo được cô ấy không. Nếu cô Liên mà
còn cứ ăn ở như thế nữa thì tôi nhất định phải xin ra.

U-già phụ hòa : — Tôi cũng thế.

Anh nhỏ cũng đáp theo : — Tôi cũng vậy.

Hôm sau ông Hàn trở về trại ở mấy ngày. Bọn người ở
lên xin phép nói chuyện với ông. Ông Hàn hỏi :

— Có việc gì thế ?

Anh bếp trả lời cho cả bọn :

— Thưa ông, chúng tôi ở hầu ông và bà đã lâu năm. Ông

đối với người nhà người cửa vẫn có bụng thương, vì thế chúng tôi muốn ở hầu ông mãi. Bây giờ chúng tôi phải xin ra cũng là sự vạn bất đắc dĩ...

Ông Hàn ngạc nhiên :

— Xin ra ! Tại sao lại xin ra ? Tôi có làm gì mất lòng anh với u già đâu.

— Thừa vàng, ông đối với chúng tôi vẫn tử tế, chúng tôi biết lắm. Duy có cô Liên đối với chúng tôi khó khăn lắm. Động một tý là cô cũng chửi cũng mắng. Chúng tôi biết ở đây không được nữa, nên phải xin thôi ạ.

— Tôi vẫn biết con Liên xấu tính lắm, nhưng tôi không ngờ nó lại đến cực ấy. Làm sao không bảo tôi trước ?

U già thông thả đáp :

— Tôi cũng cứ tưởng nhớn lên rồi cô sẽ đổi tính dần. Ai ngờ cô càng ngày lại càng khó chịu, cất miệng chửi chúng tôi suốt ngày. Làm người ai cũng có cha mẹ, chúng tôi đi làm đi ăn thế này cũng đã khổ lắm rồi, lại còn cha mẹ bị riết móc nữa thì ai chịu được. Lúc nào cô cũng dọa đuổi chúng tôi.

— « Thế thì thà rằng ra trước đi còn hơn », anh bếp và anh nhỏ cùng nói.

Ông Hàn thấy những lời phàn nàn ấy không khỏi buồn rầu. Ông ngẫm nghĩ một lát, rồi bảo bốn người nhà :

— Tôi biết các người khó chịu lắm. Nhưng u già và các anh cứ ở đây với tôi. Tôi biết u và các anh rất trung thành và chịu khó. Vậy u và anh bếp giúp tôi để chữa sửa những tính xấu của con bé. Phải cho nó một bài học đích đáng thì nó mới biết mà chữa được.

Nhưng làm thế nào. thưa ông ?

— Không khó gì cả. Đây này, từ hôm nay trở đi, u cứ để mặc cô ấy muốn gắt mắng hay chửi bới gì mặc kệ. Đừng để ý đến, cứ lạng thinh. Chỉ khi nào có sai bảo một

cách ngọt ngào và lễ phép, u hăng làm. Nếu không, u cứ lơ đi như không nghe thấy gì. Rồi mà xem, tôi chắc sẽ có kết quả hay.

Bọn người nhà bằng lòng thi hành cái phương kế ấy để giúp đỡ ông Hàn, và họ bắt đầu ngay từ hôm đó.

Khi Liên gọi u già lên và sai bảo bằng giọng gắt gỏng và khinh khỉnh cô vẫn dùng mọi ngày, u già cứ tảng lờ như không nghe thấy, và khi Liên tức mình hét lên giận giữ, u già lùi ra. Anh bếp và anh nhỏ cũng làm như vậy. Trái lại, Hồng được hầu hạ chu đáo và hề gọi một tiếng là họ lên ngay.

Liên phàn nàn với em :

— Chúng nó đều điếc cả hay sao, mà bảo chúng nó không làm cái gì cả.

Hồng dịu dàng đáp :

— Hay chị thử sai bảo họ ngọt ngào xem. Chứ chị gắt gỏng như thế ai chịu được.

— Không chịu được à ? Không chịu được thì ra, đừng ở đây nữa. Công đâu mà ngọt ngào với chúng nó.

Và Liên cất giọng gọi u già :

— U mang giặt cái áo này cho tôi, và giặt cho kỹ vào. Đừng giặt dối như kỳ trước đấy.

U già chẳng nói gì, chỉ cười rồi lại đi xuống ngay.

Liên tức quá, quát : « Cút đi, đừng ở nhà tôi nữa ! ». Và cô chạy đi tìm cha mách :

— Thầy ơi, thầy có bảo người nhà không ? Chúng nó hỗn láo với con quá, sai bảo gì cũng không làm, mà lại còn đứng cười nữa. Thầy, thầy đuổi chúng nó đi và mướn người khác nhé. Con không muốn những đứa này nó khinh con mãi. Thầy đuổi ngay chúng nó đi !

Nhưng Liên thất vọng thấy ông Hàn không nghe theo lời mình ngay. Ông nhìn Liên rồi chậm rãi nói :

— Trước khi con trách họ con hãy nghĩ đến mình đã. Con hãy xét xem có phải cách đối đãi của con đã khiến họ không vâng lời như thế. Thầy biết con hay nóng tính lắm. Con hay gắt gỏng luôn ; nhiều khi lại chửi mắng người ta nữa. Như thế không phải là cách để được lòng kính yêu của người ta. Những người đầy tớ ấy họ có nhiều công việc nặng nhọc phải làm, không nên làm cho họ khổ sở thêm. Cần phải an ủi và khan lạo họ mới được. Con xem như em Hồng đấy, nó dịu dàng và ngọt ngào, có phải lúc nào cũng được hầu hạ chu đáo không.

Liên ngạc nhiên, há miệng :

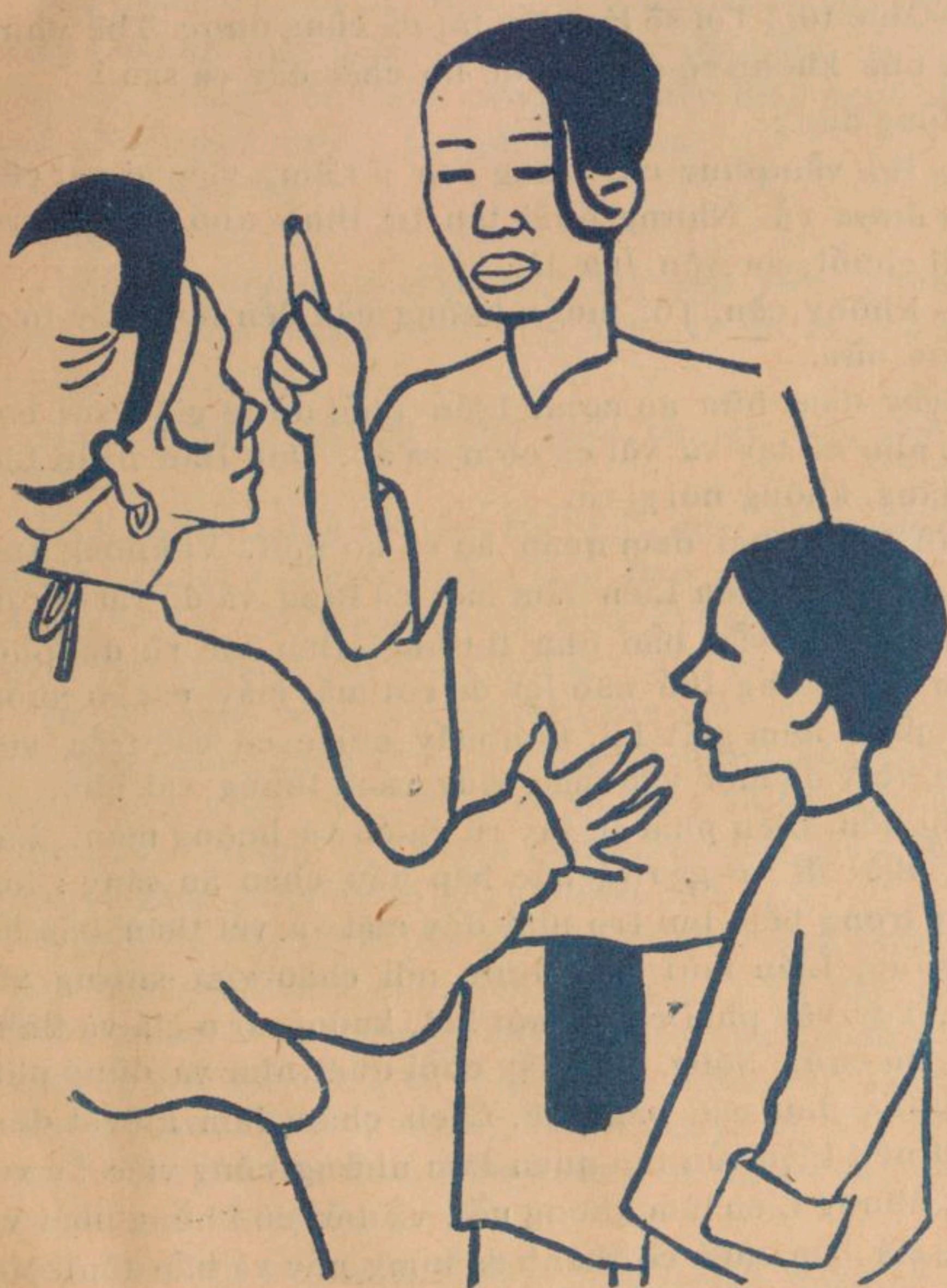
— Nhưng nhà ta mượn họ trả tiền cơ mà.

— Trả tiền công mặc lòng, chúng ta cũng không có quyền chửi mắng người ăn người làm. Họ cũng là người như thầy với con, chẳng qua vì nhà nghèo đói nên phải đem thân đi làm tội tở, như thế họ đã chịu cực lắm rồi. Với lại nếu họ cũng nghĩ như con, đi làm lấy công, thì không bao giờ chúng ta có những người nhà trung thành và hết lòng với chủ được. Muốn cho họ mến ta, thì ta cũng phải đối đãi với họ tử tế, có độ lượng. Từ giờ trở đi, con phải đối đãi với họ khác, không được chửi mắng họ nữa. Con sẽ thấy họ hầu hạ con thế nào.

Cái bài học của người cha công bình ấy không làm hài lòng Liên. Cô rất tức vì ông Hàn đã không những không đũa đầy tớ như lời cô yêu cầu, mà lại còn trách mắng cô nữa. Cô tự nhủ :

— Đã thế thì từ rầy ta cũng chẳng cần đến đầy tớ nữa. Ta sẽ làm lấy hết cả mọi việc, xem họ ra thế nào ? Ta sẽ tỏ cho họ biết rằng ta không cần người hầu hạ, và nếu rồi ai cũng nghĩ như ta cả thì họ sẽ chết đói !

Hồng thì hết sức khuyên can chị, bảo rằng Liên phải cần đến đầy tớ :



— Ai giặt quần áo cho chị ? Ai quét dọn, rũ giường rũ chiếu cho chị ? và còn nhiều việc khác nữa mà chị không quen làm ?

— Mặc tôi ! Tôi sẽ làm lấy tất cả cũng được. Thế những con nhà không có đầy tớ, để họ chết đói cả sao ?

Hồng đáp :

— Em vẫn phục chị Dung con u Cầm, việc gì chị cũng làm được cả. Nhưng phải tập từ thuở nhỏ, phải dùng chài chuột, ăn vận lụa là...

— Không cần. Tôi muốn không cần đến bọn đầy tớ vô lễ kia nữa.

Ngày đầu, bữa ăn cơm, Liên phải đứng giậy sới cơm lấy, nhọ cả tay và vãi cả cơm ra áo. Ông Hàn nhìn Liên im lặng, không nói gì cả.

Rồi Liên phải đem quần áo ra ao giặt. Vì không quen công việc ấy, nên Liên làm mỗi cả lưng và đổ rớt cả tay mà quần áo vẫn bẩn như thường. Đến lúc rũ để phơi, Liên lung túng thế nào lại để rơi mất mấy cái áo xuống bùn phải đem giặt lại. Còn mấy chiếc cô vắt trên giậy thép, vô ý để móc vào mấu giậy rách thủng vài chỗ.

Tối đến, Liên phải tự tay rũ chiếu và buông màn. Sáng dậy phải đi vo gạo và bắc bếp nấu cháo ăn sáng : loay hoay trong bếp, bụi tro phủ đầy mặt và vết than bẩn hết quần áo, Liên mới nấu được nồi cháo vừa sượng vừa khô. Tuy vậy phải cố ăn một bát, không sợ u già và thằng nhỏ nó cười. Song, Liên lấy chổi quét nhà và dùng phất trần phủi bụi các bàn ghế. Cách chăm làm ấy rất đáng khen nếu Liên vẫn tập quen làm những công việc ấy xưa nay, nhưng Liên làm không nổi, và bởi cô không phải vui lòng mà làm, nên cô thành ra nóng nảy và hấp tấp. Một vài cái ghế bị đổ, mấy đồ vật bị hư hỏng, cả một khung cửa kính cũng rơi vỡ. U già nhiều lần ái ngại muốn

giúp đỡ, nhưng Liên cau có cự tuyệt:

— Tôi không khiến u làm. U cứ để mặc tôi.

Bữa chiều có một vài người bạn đến chơi với ông Hàn thấy Liên ăn mặc bẩn thỉu, quần áo sộc sếch và đầu bù tóc rối. Trông Liên thiếu náo quá khiến mấy người không thể nhìn được cười; họ hỏi ông Hàn:

— Làm sao thế?

Ông Hàn trả lời:

— Bởi nó muốn tự mình làm lấy mọi việc, không cần nhờ ai cả. Đó cũng là một việc hay, vì nhiều nhà không có đầy tớ thì sao.

— Đành vậy. Nhưng cũng phải có tập mới làm được chứ.

Liên nghe những câu ấy, tủi thân qua, chạy vào buồng đóng cửa lại rồi ngồi khóc. Ông Hàn muốn cho bài học được đầy đủ, cứ lặng yên vờ như không biết. Mọi người ngồi vào ăn cơm vui vẻ, khôn gọi Liên ra.

Một lát sau, bỗng mọi người nghe thấy có tiếng kêu la ở trong phòng Liên đưa ra. Ai nấy đều hốt hoảng bỏ cơm đứng dậy chạy vào xem, nhưng u già và anh nhỏ đã mở được cửa buồng và đương cứu chữa cho Liên; lửa tắt, nhưng Liên cũng đã bị bỏng nhiều chỗ.

Người ta đặt Liên lên giường và một ông thầy thuốc mời đến xoa thuốc cho Liên khiến cô tỉnh dậy. Cô phải bừa sợ hơn là bị thương. Tuy vậy cũng phải nằm yên trên giường mất vài ngày, có u già trông nom cẩn thận. Vì cô muốn châm đèn lấy, chẳng may vụng về để dầu đổ, thấm vạt áo và lửa bắt vào. Nếu không có người cứu ngay thì có lẽ Liên đã bị cháy.

Bài học đó có kết quả hay. Liên, cảm động vì sự săn sóc của u già và sự tận tâm của anh Nhỏ đã không quên nguy hiểm đến cứu cô, ngổ lời thành thực cảm ơn hai

người, và xin u già quên hết những lỗi mà cô đã có từ xưa. Liên hứa từ nay sẽ đối đãi với họ tử tế và công bình. Tất cả bọn người nhà đều sẵn lòng tha thứ cho cô, vì họ là những người rất tốt bụng, và rất quý mến ông Hàn và các con ông.

*
* *

Một tính xấu khác, thường đem đến cho Liên những điều khó chịu, ấy là tính hay làm dáng quá đáng của cô. Liên muốn nổi bật lên trong đám chị em bằng những quần áo rất sang trọng và đắt tiền. Trái với Hồng, lúc nào cũng ăn mặc rất giản dị và gọn ghẽ; Liên lợi dụng bất cứ một dịp đi xem hội hay đến thăm chị em bạn nào để trưng những quần áo rất sang, và giày ô kiêu mòi.

Một hôm ông Hàn đem hai con đi thăm một người cô mới về ở cách trại độ hai ba cây số. Ông dặn các con :

— Chúng ta đi về quê chơi, vậy đừng ăn mặc lịch sự quá. Các con cứ ăn mặc những quần áo thường để chạy nhảy chơi với chúng bạn cho được dễ dàng.

Hồng nghe lời khuyên bảo khôn ngoan ấy. Nhưng Liên giở những quần áo sang và đẹp nhất ra mặc, vận khăn nhung và đi đôi giày cườm cao gót, đi trong nhà chứ không phải để chạy nhảy ở đồng ruộng mấp mô.

Những lời khuyên của ông Hàn đều vô hiệu.

— Nếu có quần áo đẹp không mặc, thì để làm gì ? Hồng nó thích ăn mặc như người nhà quê, mặc nó. Con không muốn người ta chê cười và chế nhạo con.

Ông Hàn không trả lời, nhưng ông nghĩ rằng có lẽ trong dịp này, Liên lại sẽ được một bài học đích đáng, để cô chừa cái tính khoe khoang ấy đi.

Quả nhiên, đi được nửa đường thì trời đổ mưa như chút nước. Đường nhà quê toàn đất sét chả mấy lúc mà lầy lội. Liên không biết chọn chỗ nào để đặt đôi giày cườm nhung của cô. Ông Hàn bảo :

— Đấy con xem. Ăn mặc sang trọng quá cũng có lúc bất tiện. Nếu con đi đôi guốc như em Hồng kia có phải bước được dễ dàng không.

Liên làm thinh không đáp. Trong lòng cô rất bức tức vì trời mưa và vì chính mình nữa. Đường thì chơn và lội : giày cao gót lại chật chưỡng khó đi, khiến Liên mấy lần trượt chân suýt ngã. Hồng phải lấy tay giắt chị, nhưng mưa lại đổ xối xả và bắn nước tung lên cả áo lụa của Liên. Cô lo ngại hỏi cha :

— Đã sắp đến chưa hở thầy ?

— Còn một quãng đường nữa thôi. Các con đi chóng lên.

Liên không nói gì, nhưng cảm thấy khó chịu vì quần áo đẹp của Liên giờ thành bầu ướt cả. Khi đến nhà bà cô, Liên thấy có rất đông người hội họp. Liên xấu hổ phải mượn quần áo của em họ để thay. Họ đem ra cho cô một bộ quần áo nâu vải thô, và một đôi guốc gỗ rất nặng. Suốt buổi, Liên phải ăn bận những quần áo cũn cỡn đó — vì em họ cô người bé —, trong lòng hối hận vì đã không theo lời thầy bảo. Cô tự hứa rằng từ sau trở đi sẽ giản dị và nhã nhặn hơn. Ông Hàn bảo :

— Làm dáng quá là một tính xấu, thế nào cũng đem lại những sự khó chịu cho mình.

Việc xảy ra này khiến Liên ngẫm nghĩ, và quyết bỏ cái tâm tính xấu ấy.

*
* *

Ít lâu sau những việc xảy ra mà chúng tôi thuật lại trên đây, ông Hàn cho các con biết ý định của ông bỏ trại để

ra Hanoi ở, ít ra là trong vài năm. Ông bảo Liên và Hồng :

— Ở đây hai con đã học hết lớp rồi. Giờ đến lúc các con phải lên tỉnh vào trường trên học thêm. Thầy muốn cho các con học được đến nơi đến chốn.

Liên vui mừng vì sắp được xa cảnh thôn quê; cô ao ước được ra Hà-nội ở những nhà sang trọng hơn, có nhiều bạn chơi bởi và được đi xem hát và xem chớp ảnh. Hồng trái lại, nhớ tiếc cuộc đời bình tĩnh và sung sướng ở thôn quê, những cuộc đi chơi vui vẻ với Dung qua cánh đồng, những cuộc chơi đùa trong vườn, cùng với những vịt gà nhà mà mọi ngày cô cùng với Dung đến cho ăn.

Dung rất buồn rầu khi biết ông Hàn và các con ông sẽ ra Hà-nội ở. Đối với Liên, Dung không nhớ lắm, vì Liên ít khi đến nhà bác Cầm chơi với Dung; nhưng Dung rất nhớ Hồng, vì đã quen coi Hồng như chị em rất yêu mến và tưởng chừng không bao giờ phải xa nhau. Đến ngày đi Dung cầm tay Hồng rơm nước mắt :

— Chị ra tỉnh em nhớ lắm. Ở nhà có một mình, từ nay em biết chơi với ai ? Em không ra cánh đồng hái hoa, em không chạy chơi trong vườn nữa. Em chỉ còn ngày ngày ra đứng đầu đường để nhớ đến chị mà thôi. Chị ra ở Hanoi đừng quên em nhé. Hễ được ngày nghỉ chị về thăm em luôn đấy.

Hồng rất cảm động vì lòng yêu tha thiết của người bạn quê nghèo ấy. Cô hết sức an ủi Dung :

— Chị đừng buồn quá. Hà-nội không xa mấy đâu, em sẽ về luôn thăm chị. Mà nếu không về được, em sẽ biên thư về mời u Cầm và chị ra Hà-nội chơi. Khi nào em Lọc xong em lại trở về đây ở với chị như trước.

Khi xe ngựa đến đón ông Hàn và các con, u Cầm và Dung ra tiễn, bịn rịn không muốn rời tay. Hai người đều khóc, vì họ rất thành thực yêu mến Hồng và Liên. Liên



không cảm động mấy, vì cô nghĩ đến những sự sang trọng ở Hanoi. Hồng thì rất buồn, nhưng ý nghị ra tỉnh học cũng làm cho cô khuây khỏa được đôi chút.

Đến Hà-nội, ông Hàn gửi Liên và Hồng ăn học ở trong một trường tư có tiếng nhất. Ở đấy chỉ toàn những cô con nhà giàu có đến học. Ông Hàn vì yêu các con nên không quản tốn kém, gửi hai cô vào học ở trường ấy để tập những cách lịch sự của người tỉnh.

Chỉ ít lâu sau, chơi với những chị em bạn khác quen sống một cuộc đời sang trọng và đầy đủ, Liên lúc nào cũng nghĩ đến vui chơi và hội hè, và đến cả cô Hồng giản dị của chúng ta cũng bị nhiễm những tính tình kiêu ngạo và khoe khoang. Cô quên hết những ngày chơi bời với Dung ở cánh đồng, cùng các bạn quê mùa khác. Giờ cô thích đánh bạn với những bạn học cùng tuổi, lúc nào cũng khoe với cô sự giàu có của gia đình họ, những cỗ bàn sang trọng mà nhà họ thiết.

Gần một năm qua đi như thế. Giờ Liên và Hồng có thể tự coi như là những người tỉnh thật. Những dáng điệu và cách ăn nói của hai cô đều khác hẳn. Bây giờ không còn ai nhận được ở hai chị em sang trọng ấy hai cô bé ở Trại Đông nữa.

Nhưng ở nhà quê, Dung vẫn không quên hai chị em, nhất là Hồng yêu quý. Ngày nào Dung cũng tỏ nỗi nhớ người bạn gái, và mong mỗi kỳ nghỉ hè chóng đến, vì Dung chắc thế nào ông Hàn với hai cô cũng về trại trong dịp ấy. Về cuối mùa xuân, bác Cầm một hôm báo cho vợ biết rằng bác sắp phải ra Hà-nội để thưa với ông Hàn một vài câu chuyện cần. Dung nghe thấy mừng rỡ reo lên :

— Ra Hà-nội ! Thầy ra Hà-nội ! Thầy cho con đi theo

vời, để con được ra thăm chị Hồng một thể.

Bác Cầm gái cũng tán thành :

— Tôi cũng muốn ra ngoài ấy, thầy nó ạ. Đã lâu không gặp chị em Liên tôi cũng nhớ. Ta sẽ mang ra các thức quà và nhất là bánh gio mà các cô vẫn thích ăn.

Bác Cầm giai bằng lòng :

— Ừ, thì cùng đi một thể.

Lúc lên xe, bác Cầm gái và Dung rất mừng rỡ sung sướng.

— Chị Liên và chị Hồng thật không ngờ chúng ta ra nhỉ mẹ nhỉ ? chắc các chị ấy ngạc nhiên và vui mừng lắm đấy.

— Cô Hồng chắc cũng đang nhớ con ở ngoài ấy.

Đến Hà-nội, hai mẹ con hỏi thăm biết chỗ hai cô học. Để bác Cầm đi công việc của mình, hai mẹ con hỏi thăm đến ngay trường. Người gác đưa hai mẹ con vào ngồi đợi ở trong một căn phòng. Lúc ấy đã có nhiều cô học sinh đang chuyện trò với cha mẹ các cô đến thăm. Những người này đều ăn bận rất sang trọng và lịch-sự, khác hẳn với hai mẹ con u Cầm, quần nâu áo vải. Dung nhìn ngắm khắp mọi người và gian phòng ; cô không dừng được phải kêu lên :

—Ồ, ở đây sang quá, u nhỉ. Chắc toàn những người giàu có cả.

Liên và Hồng đương chơi ở sân trường, thấy người gác báo có người nhà đến hỏi thăm, bỏ giở giắt nhau chạy vào. Hai chị em bàn tán :

— Chắc là thầy đến. Hôm nọ thầy đã hẹn đưa chúng ta đến dự tiệc đăng bà Phú mẹ chị Thiệp.

Hồng đáp :

— Còn hơn một tuần nữa mới đến ngày ấy cơ mà.

— Nhưng còn phải sắm sửa chứ ?

Khi hai cô bước vào phòng đợi, mẹ con u Cầm vội vàng chạy lại, ôm chầm lấy, với tấm tình quý mến chân thật và giản dị của những người nhà quê. Dung không giữ được nỗi vui mừng, sán đến bên Hồng, miệng nói líu lo :

— Chị Hồng, chị Hồng, em nhớ chị quá. Sao ngày nghỉ trước chị không về trại, để em mong mãi ? Hôm nay nhân dịp thầy em ra đây, em mới được theo ra để đến thăm chị. Ô, bây giờ chị trông lạ hẳn đi.

U Cầm cũng cảm động vì được thấy hai cô bé mà u nuôi nấng từ thửa nhỏ, bây giờ đã là hai nữ học-sinh lịch-sự ở tỉnh thành. U hơi rụt rè, giơ tay nải lấy các quả bánh ra :

— Này hai em, u có nhớ mang ra cho các em chục bánh bông này ngon lắm, cả thứ bánh gio này mà các em vẫn thích xưa nay. U vừa mới làm hôm qua đấy.

Theo thói quen của những người nhà quê, u Cầm nói tiếng bô bô, không giữ gìn gì. Những bà mẹ sang trọng trong phòng đều quay lại nhìn u ngạc nhiên và tò mò, còn các cô học sinh khác chị em bạn với Liên và Hồng, thì khúc khích cười với nhau khi thấy u Cầm bày các thứ bánh lá lên bàn. Liên liếc mắt nhận thấy các chị em bạn cười chế nhạo, cô xấu hổ đỏ cả mặt ; cả Hồng nữa cũng sinh ra ngượng ngịu : hai chị em đều đứng lặng yên.

U Cầm hỏi :

— Thế nào, các em không thích ư ? Vẫn thứ bánh gio mọi khi u làm đấy. Hồng thích ăn lắm cơ mà.

Thấy hai chị em Liên không trả lời, và tỏ ra ý lãnh đạm, Dung buồn rầu hỏi :

— Chị Hồng không muốn gặp em á ? Chúng ta xa cách đã bao nhiêu lâu, ở nhà quê em hẳn vẫn nhớ đến chị luôn, chỉ ước mong được lên thăm chị. Chị quên em rồi ư ?

— Không... không phải thế... — Hồng se sẽ trả lời, trong lòng cảm động, nhưng bị một sự xấu hổ giả dối che đậy — Em cảm ơn chị lắm...

— Đến giờ học rồi, chúng ta vào đi. Thôi để bạn khác, u nhớ.

Liên vội kéo tay áo Hồng cùng bước ngoắt ra khỏi phòng, để mặc u Cầm và Dung đứng sững ngạc nhiên trước trông bánh bông và bánh gio. U Cầm giắt Dung ra về, lòng buồn bực. Nhất là Dung không ngăn được nước mắt. U Cầm bảo con :

— Khóc làm gì con, mặc chị em chúng nó. Ai cần gì. Chúng nó không những lúc còn ẵm ngửa, u trông nom nuôi nấng chúng nó thế nào. Bây giờ các cô ấy sang rồi, không nhận con vú nhà quê này nữa, sợ xấu hổ. Thôi chúng nó không đáng cho con nhớ đâu, cả con Hồng cũng không tử tế gì hơn.

Dung, tuy vậy, vẫn không có thể tin được rằng Hồng, người chị em bạn thù mị và thân thiết từ thuở nhỏ, lại có thể thay đổi như thế được. Cô tìm trong lòng những cớ để cắt nghĩa cách đối đãi của Hồng, nhưng u Cầm thì tức về sự tiếp đãi lạnh nhạt ấy lắm. U nhắc đi nhắc lại :

— Đừng khóc nữa, con. Mặc kệ chúng nó.

Hai mẹ con cùng buồn rầu giắt nhau về trại Đồng.

Sau đó ít lâu, ông Hàn vì công việc phải vào Saigon. Hai con ông vẫn ở lại ăn học trong trường. Phần bạn học, phần mãi đua chùng đua bạn, sống một cuộc đời vui vẻ chơi bời. Liên và Hồng dần quên cả mẹ con u Cầm ở nhà quê. Ông Hàn đi vắng ba, bốn năm. Khi ông trở về Hanoi, hai chị em Liên đã thành hai cô thiếu nữ xinh xắn. Thôi học ở trường, hai cô đến ở với cha, trong căn nhà lịch sự của ông Hàn ở giữa một phố đông đúc Hanoi. Hai cô tưởng sẽ bắt đầu một cuộc đời sung sướng, đầy

yến tiệc và dạo du với các chị em con nhà giàu có, nhưng hai cô bị thất vọng vô cùng.

Ông Hàn có vẻ buồn rầu và chán nản. Không những lần đi Saigon đã làm ốm yếu sức, mà ông lại bị thua lỗ trong công việc buôn bán nữa. Dần dần ông phải bỏ việc buôn bán, và cầm bán hết cả nhà cửa, cả trại Đồng ở Hà-đông, để trang trải công nợ. Ông lo nghĩ vì công việc quá đến nỗi, sau một trận ốm nhỏ, ông qua đời.

* * *



LIÊN và Hồng trở nên trợ trợ, không có gì nuôi thân. Ngày còn học ở trường Liên khéo tay có học khâu vá và thêu thùa, nên bây giờ cô nhận hàng các nơi về khâu vá thêu. Hồng thì tìm chỗ đi dạy học tư ở các nhà. Hai chị em thuê một căn gác nhỏ rẻ tiền và sống một cách chật vật thiếu thốn. Thật là sa sút chóng quá! Tính kiêu ngạo và lòng vô ơn của hai cô trước kia giờ đã bị trừng phạt. Tất cả các chị em bạn giàu trước kia vẫn e dè thân với hai cô giờ đều lảng tránh; vì hai cô nghèo, người ta không còn quen hai cô nữa. Liên phẫn uất vì những thái độ ấy:

— Ta sẽ cố làm, cố gắng để sau này kiếm được nhiều tiền. Lúc có nhiều tiền ta sẽ khinh bỉ những đứa trước kia vẫn nịnh hót chúng ta mà giờ lại giở mặt.

Hồng thì chịu khổ yên lặng không kêu ca gì. Cô nhớ lại cách cô đối với Dung và u Cầm ngày trước. — « Ta không có quyền trách các bè bạn đã bỏ ta. Ngày trước ta chửi đối đãi với Dung và u Cầm như thế là gì? Bây giờ nghĩ lại mới hối thì không kịp nữa. Không biết bây giờ chị Dung với u Cầm làm gì ở nhà quê? Nếu biết chuyện chắc u khinh chị em ta lắm đấy. »

Tình hình mẹ con Dung trong lúc ấy ra sao ? Nhờ có tài trông nom quán xuyến của bác Cầm, đồng ruộng của trại Đồng mỗi ngày hoa lợi một nhiều. Bác mua thêm được nhiều ruộng ở gần đấy. Con trai ông Chánh-hội giàu nhất vùng đã hỏi lấy Dung, và cô bé nhà quê ấy giờ là một người đàn bà rất sung sướng. Thỉnh thoảng nhớ đến chị em Liên, Dung không khỏi trạnh lòng buồn ngủi.



Rồi một hôm, bác Cầm được tin ông Hàn vỡ nợ và trại Đồng phải bán. Bác bàn với con rể bỏ tiền ra mua lại cái trại ấy, để cho vợ chồng Dung đến ở. Ít lâu sau, bác lại được tin ông Hàn mất, và hai con phải đi ở chỗ khác, vì nhà đã bán cho chủ mới.

U Cầm không giữ được lòng thương :

— Khốn nạn, không biết hai chị em Liên giờ ra sao ? Tôi không quên được ngày xưa đã nuôi nấng hai chị em nó và bây giờ hai cô chắc khổ sở lắm. Giá biết chúng nó ở đâu mà đến thăm được thì hay quá.

Dung cũng đồng ý với mẹ :

— Ngày hai chị ấy còn giàu có, con không dám nghĩ đến đi lại. Con sợ hai chị ấy lại lạnh nhạt như lần trước, ngày mẹ con ta lên Hà-nội thăm ở trường. Nhưng bây giờ hai chị ấy có lẽ khổ sở, con chắc lại tìm thấy chị Hồng thùy mị và tử tế ngày xưa. Phải cố dò hỏi xem hai chị ấy ở đâu để đến chơi và giúp đỡ u a.

Bác Hai, chồng Dung cũng là người có bụng tốt và hiền lành. Nghe vợ nói, bác bảo :

— Ta nên làm ăn để trả oán. Đó mới là một điều tốt. Để mai tôi ra tỉnh một chuyến xem sao. Có lẽ tôi sẽ hỏi thăm được tin tức hai cô ấy.

U Cầm tán thành cái ý định ấy, và sớm hôm sau, bác Hai ra Hà-nội để dò hỏi. Trước hết bác tìm đến một người đầy tớ cũ của ông Hàn, hỏi ông ở ngoài tỉnh. Bác tự nghĩ : « chắc người này thế nào cũng biết hiện tình hai con ông Hàn ra sao. Ông Hàn, hồi sinh thời, đối đãi với người ăn người làm rất tốt, có lẽ họ không quên đâu. »

Quả nhiên, người đầy tớ cũ bây giờ đã ở với chủ khác, nhưng bác vẫn còn nhớ đến ông Hàn lắm. Bác chỉ cho chồng Dung biết chỗ ở của hai chị em Liên sau khi ông Hàn mất. Nhưng lúc bác Hai tìm đến chỗ ở ấy, thì hai chị em Liên đã dọn đi từ lâu rồi. Bà chủ nhà ở đấy bảo bác :

— Có, tôi có nhớ hai cô ấy. Cô nhớn nhận hàng về thêu, còn cô nhỏ dạy trẻ tư. Nhưng hình như hai cô không kiếm được mấy thì phải, bởi thế đã đi tìm chỗ ở khác rẻ hơn, tuy ở đây tôi đã bớt tiền nhà cho hai cô

nhiều lắm. Tôi không biết hai chị em dọn đi đâu, và từ độ ấy tôi không còn nhận được tin tức gì nữa.

Không hỏi han được hơn, bác Hai buồn rầu trở về trại Đồng: những tin tức bác thuật cho vợ nghe chỉ càng làm tăng nỗi ái ngại của chị Dung và u Cầm.

*
* * *



ÁM năm đã qua, kể từ ngày hai chị em Liên bỏ trại Đồng ra Hà-nội học. Cảnh gia đình Dung càng ngày càng thịnh vượng, sung túc. Bác Cầm giai và bác Cầm gái sống sung sướng bên cạnh con gái và con rể, và thỉnh thoảng vẫn nhắc đến chị em Liên luôn. Dung không còn hy vọng gì được gặp Hồng nữa, người bạn mà chị muốn biết số phận ra sao.

Một ngày kia, bác Hai đi thăm ruộng về, gặp ở trên đê, bên bờ sông Nhuệ, hai người con gái ăn mặc lối tỉnh, y phục giản dị. Hai người đứng vờ trước quán nước trên đê, đắm đắm nhìn về phía làng mạc gần đấy. Bác Hai ngạc nhiên lắm bầm :

— Hai cô này ta chưa thấy về đây bao giờ, mà không biết về nhà ai? Hừ, trông giống giống hai chị em Liên mà u nó ở nhà vẫn nói chuyện. Hay là hai con gái ông Hàn thật?

Bác Hai tuy nghĩ vậy nhưng không dám đường đột hỏi. Bác vội vàng chạy về trại bảo vợ và mẹ vợ :

— Một cô dong dỏng cao, nước da ngăm ngăm. Còn cô kia trắng trẻo và bé nhỏ. Hai người giống nhau lắm, thoát trông ai cũng biết là hai chị em.

U Cầm mừng rỡ :

— Có lẽ phải đấy. Ta mau ra xem đi, chắc phải là Liên và Hồng ngày trước rồi. Tôi thấy nóng ruột lắm.

Dung cũng nói : — U với con ra đi.

Gần đến quán trên đê, hai mẹ con đứng lại để nhìn ngắm hai người thiếu nữ lạ. Dung tinh mắt nhận ra trước, kêu lên :

— Đích thị rồi, u ạ, không nhầm được nữa. Đích chị Hồng rồi. Tuy nhớn lên, nhưng con cũng nhận được ngay.

Hai mẹ con cùng chạy lại chỗ hai cô, vừa gọi :

— Chị Liên ! chị Hồng ! chính hai chị rồi.

U Cầm mừng quá, giọng run run :

— Thật hai cô đấy ư ? Hai đây với u nào.

Liên và Hồng cũng kêu lên, vừa cảm động lại vừa kinh ngạc, hai cô đứng sững như tượng đá. Dung cầm lấy tay Hồng, dịu dàng nhìn người bạn cũ. U Cầm thì ôm lấy cả hai chị em. Mọi người cùng rỏ nước mắt; chị em Liên thì vui mừng vừa hối hận ghen ngào, còn mẹ con Dung thì sung sướng hồn nhiên vì đã tìm thấy người quen cũ. U Cầm thân mật trách :

— Sao hai cô về đây mà không lại thăm u và em Dung ? Mẹ con tôi thường vẫn nhắc đến hai cô luôn.

Hồng ngượng ngịu đáp :

— Không phải em không muốn đến thăm u và chị Dung. Nhưng nghĩ lại ngày trước đối đãi với u không phải, nên em ngượng không muốn đến.

U Cầm gạt đi :

— Chuyện cũ nhắc lại làm chi. Thôi, giờ hai cô về đây ở với chúng tôi, lại coi nhau như chị em như trước.

Liên và Hồng theo u Cầm và Dung về trại Đồng. Hai cô cảm động khi lại được thấy căn nhà cũ mà hai chị em đã

sống bao nhiêu ngày sung sướng từ lúc bé. Đây là thửa vườn hai chị em vẫn chơi đùa với Dung; đây là bộ ghế dưới gốc cây mà hai chị em vẫn ngồi với ông Hàn. Hai chị em kể cho mọi người nghe những nông nỗi gian truân đã trải qua từ khi ông Hàn mất, và vì sao hôm nay lại trở về đây. Hồng nói :

— Chúng em vẫn có ý muốn về thăm cảnh cũ đã lâu. Mỗi hôm nay chúng em mới thực hành được ý muốn ấy. Dù ở đâu, em vẫn nhớ đến phong cảnh chốn này, là chỗ



chúng em sống từ thửa nhỏ. Với lại chúng em định về thăm mộ mẹ em một thể nữa.

Về phần Dung, chị nói cho Hồng biết rằng vì lấy chồng, cảnh gia đình chị đã đổi hẳn. Vì thế đã mua hết cả ruộng nương của ông Hàn và cả trại Đồng nữa. Chồng Dung nói :

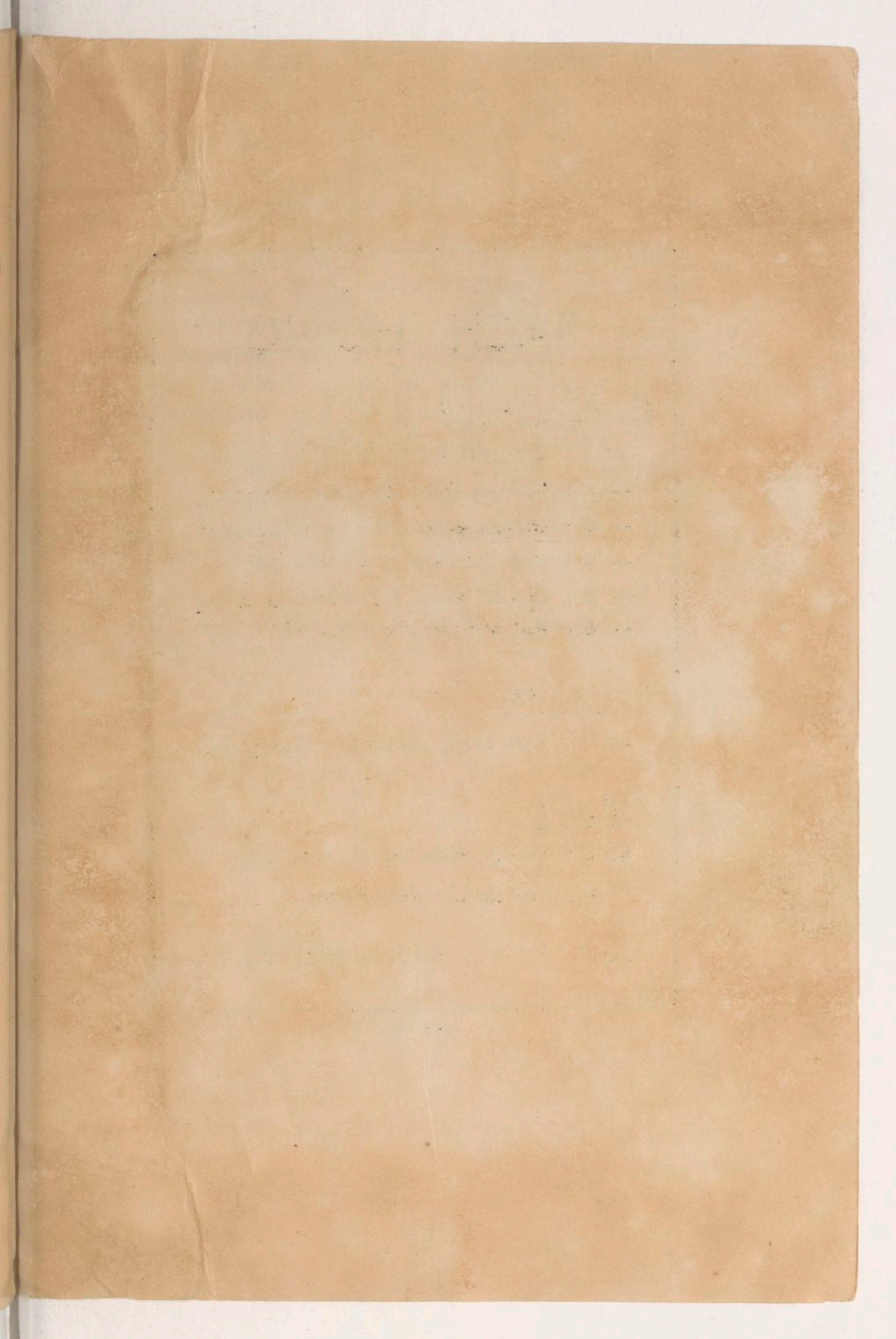
— Khi mua trại này, nhà tôi vẫn định ý sau này sẽ mời hai cô cùng về ở. Vậy từ rày xin hai cô coi ở đây cũng như nhà hai cô vậy.

Dung tiếp : — Bây giờ thì chị em chúng ta không rời nhau ra nữa. Hai chị cứ ở đây với em mãi mãi nhé.

Hai chị em Liên vui lòng nhận lời mời thành thực ấy. Nhưng nỗi khổ mà hai chị em đã trải qua khiến hai người giờ trở nên nhũn nhặn và tốt bụng. Đã lâu, hai người đều hiểu rằng tính kiêu ngạo và khoe khoang là đáng khinh, và chỉ có tấm lòng chân thật mới là đáng quý.

Nhờ có u Cầm giúp đỡ, hai chị em lại có thể theo học được đến nơi đến chốn. Ít lâu sau, hai người cùng thi đỗ ra đi làm, và để dành tiền tậu lại trại Đồng. Hai chị em cùng ở với Dung và u Cầm, kính yêu nhau như mẹ con một nhà. Dung sung sướng nhất ; vì chị đã đem hạnh phúc đến cho Liên và Hồng, hai người mà một ngày trước kia đã có lần tỏ ý khinh bỉ, lãnh đạm với mẹ con chị.

HẾT



SÁCH HỒNG

ĐÃ XUẤT BẢN :

- Số 1 : Ông đồ Bể của *Khái Hưng* (hết)
- 2 : Con cá thần của *Hoàng Đạo* (hết)
- 3 : Quyển sách của *Thạch Lam* (hết)
- 4 : Hai thư khôn của *Thế Lữ*
- 5 : Quyển sách ước của *Khái Hưng*
- 6 : Hai chị em của *Thiện Sĩ*

ĐƯƠNG IN :

- Số 7 : Lên cung trăng của *Hoàng Đạo*

SẴN IN :

- Số 8 : Tiếng chim ca của *Thế Lữ*
- 9 : Cốc tí của *Khái Hưng*

NHÀ XUẤT BẢN « ĐỜI NAY »

Imp. Ngày-Nay, Hanoi